

[Grethe Philip.]

sætningen af statsskatterne har ændret sig, således at de direkte skatter ved den progressivitet i beskatningen, de indebærer, går stærkere ind i billedet nu.

Jeg skal herefter gå over til de meget omtalte besparelser, både de besparelser, der vedrører finanslovsforlaget, og dem, der er indkalkuleret i budgetforslagene for de følgende 3 finansår. Ordet besparelser forbindes åbenbart ofte med, at livremmen spændes ind, og at der spares i forhold til det bestående. Derfor vil jeg for det første gerne slå fast med syvtommersøm, at generelt set, altså når vi ser på finansloven som en helhed, er der ikke tale om besparelser i forhold til de nuværende statsudgifter. Tværtimod. Såvel den samlede sum af statens udgifter som udgifterne på hovedkonti fordelt på ministerier er stigende, og det gælder ikke blot i kroner og øre, men også reelt, dvs. omregnet i faste priser. Ifølge budgetterne er der stadig tale om en samlet aktivitetsudvidelse på nogle procent årlig, for enkelte områder en betydelig stærkere stigning end den gennemsnitlige. På enkelte detailområder er der sket besparelser i forhold til det bestående, men langt det meste af besparelserne består som sagt i beklipning af planlagte og forventede bevillingsudvidelser, altså en sænkning i udgifternes stignings-takt.

Det er vigtigt at få dette klarlagt. Jeg tror, megen kritik imod besparelserne vil forstumme, om alle forstår, at vi er inde i en ekspansion af statens aktiviteter. Jeg lægger særlig vægt herpå, fordi det er klart udtryk for, at nu alle partier, der er repræsenteret i folketinget, har ønske om og under skiftende regeringer tager hovedansvaret for, at staten i stigende grad påtager sig fællesopgaver. Politisk finder jeg, det er værd at sætte en tyk streg under dette. Når regeringen har ment at måtte holde igen på udgiftsstigningen, må det ses i lys af den vældige ekspansion, statsudgifterne er inde i, men også som følge af en nyvurdering af statsudgifternes indflydelse på den almindelige økonomiske politik.

Det økonomiske råds formandskab kommer i sin før omtalte beretning ind på nødvendigheden af at holde igen på det offentlige udgifter i en situation, hvor det som nu gælder at bremse en for stærk ekspande-

rende økonomi. Det siges i redegørelsen side 38, afsnit 4:

„Med den størrelse, den offentlige sektor efterhånden har fået, kan en stram finanspolitik som nævnt ikke begrænses til især at sætte ind over for den private efterspørgsel gennem skatter og afgifter. En konjunkturdæmpende finanspolitik må herudover omfatte en afdæmpning af stigningen i det offentlige udgifter og dermed i de tjenester, der stilles til befolkningens rådighed. I den foreliggende situation er en — i hvert fald midlertidig — reduktion i det offentlige udgifter stærkt påkrævet.“

Følger vi de videre virkninger af finanspolitikken, har nedsættelse af statsudgifterne generelt sagt en stærkere og hurtigere finansiel virkning end en forøgelse af skatterne. Vi har i år netop set, at det kan tage sin tid, før øgede skatter slår igennem med forbrugsbegrænsning. Mindskes derimod statsudgifterne, vil man kunne få en øjeblikkelig nedgang i efterspørgslen efter arbejdskraft. Det er jo f. eks. det, der er sket ved regeringens byggestop, der i penge har betydet en besparelse på en 200-300, måske snarere op imod 300 mill. kr., men hvis gunstige virkning først og fremmest ligger i en øjeblikkelig nedgang i efterspørgsel efter arbejdskraft til byggeriet. Hvordan det var gået med lønglidningen i byggefagene uden dette byggestop, ja, det vover man vel næppe at tænke sig frem til.

Hele diskussionen om borgernes disponible indkomst og kravet om, at ikke alene velstanden og den reelle levestandard, men også realværdien af den til privat forbrug stående disponible indkomst skal øges fra år til år, må gøre, at vi tvinges over i nye tankebaner, når vi skal vælge imellem øgede skatter eller større tilbageholdenhed med statsudgifterne.

I øvrigt har jeg svært ved at forstå, at det netop er fra arbejderside og måske netop fra nogle af de lavest lønnede arbejderside, at disse krav kommer om stigende disponible indkomst. Jeg mener, at det i hvert fald for folk i lavere indkomstklasser er en meget farlig argumentation. Det er vel ikke mindst disse grupper, der har den store fordel af mange sociale udgifter og af den indkomst-udligning, der foretages via beskatningen. Kræver man, at et svagt stigende national-